

KVÍTKA V BYTĚ

C PRESS

Veronika Ježková | KVÍTKA
Nikol Francová | V BYTĚ

Kvítka v bytě

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Veronika Ježková, Nikol Francová
Kvítka v bytě – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

KVÍTKA V BYTĚ

Veronika Ježková | KVÍTKA
Nikol Francová | V
BYTĚ

Obsah

ÚVOD	9
SPOKOJENÝ ŽIVOT POKOJOVÝCH KVÍTEK.....	13
VYBÍREJTE KVÍTKA PODLE TOHO, CO JIM MŮŽETE NABÍDNOUT	27
FÍKUSY	47
Fíkus elastika.....	51
Fíkus lyrata	55
Fíkus benjamin.....	56
ÁRONOVITÁ KVÍTKA	59
Monstera	67
Šplhavnice a filodendron.....	68
Lopatkovec a toulitka.....	70
KAPRADINY.....	73
Ledviník ztepilý	76
Netík	78
Parožnatka	80
MARANTY A KALATEY	83
PILEA A PEPŘINCE	87
Pilea peperomioides	87
Peperomia polybotrya a jiné pepřince	90

SUKULENTY a trochu kaktusy	93
Svícník.....	97
Starček	98
Tlustice.....	100
TILANDSIE	103
ŘASOKOULE	107
JAK PEČOVAT O KVÍTKA.....	109
JAK MNOŽIT KVÍTKA	153
FUJ, ŠKŮDCI!	179
PŘÍRODNÍ OCHRANA ROSTLIN.....	195
SLOVNÍČEK POJMŮ	200

*Za to, že víme, kolik a jakého je potřeba k hnojení
trusu, vděčíme babičkám. Vy Albatrosu.*

Veronika a Nikol, 2019

ÚVOD

Kvítka. Je to hezké slovo? Používáte ho? My jsme sestřenice a u nás v rodině se pokojovým rostlinám nikdy jinak než „kvítka“ neřeklo. Obě dvě si vzpomínáme na obrovskou difenbachii, kterou měla babička v obýváku a ze které jsme měly fascinující hrůzu, protože jakmile sáhneš na tu kapku, která už skoro padá z listu, otrávíš se.

Možná ta difenbachie nebyla tak velká a možná by se nám nic nestalo, ale vědomí, že byt s kvítkama je hezký byt, se v nás zakořenilo. Ted' máme obě dvě domovy plné rostlin, mezi které patří i exempláře vypiplané od řízku a staré i více než deset let.

Rozhodly jsme se tedy, že zkušenosti vlastní a zkušenosti převzaté od našich babiček začneme předávat taky ostatním, kteří by možná své pěstitelské snahy ukončili předčasně, protože jednoduše nezjistili to, co potřebují. Proto vznikla Kvítka. Naše stránky na sociálních sítích mají už od samého začátku vzdělávací charakter. Za našimi výsledky nestojí ani interiérový design, ani hezké fotky. Jsou to čistě praktické rady a elementární logika, kvůli kterým se na nás lidé obracejí a žádají nás o pomoc.

Na naší první prodejní akci jsme si každá nachystala asi dvacet nařízkovaných kytek, co dům dal. Přihlásily jsme se jen na zkoušku,

ze zvědavosti, jestli by o naše rostliny měl někdo zájem. Samotná akce měla trvat tři hodiny. Po patnácti minutách se objevila slečna, která se představila jako redaktorka nakladatelství Albatros Media a sdělila nám svoji představu o knížce, jež by se zabývala pěstováním pokojových rostlin. Nadšení, radost a pýchu vystřídala v jedné vteřině hrůza, obavy a děs. Kývly jsme.

Od té chvíle jsme věděly, že to pro nás může být jeden veliký start. Než jsme se ale stačily zorientovat, začaly nás oslovovat kavárny a obchody, abychom se účastnily jejich prodejních akcí, lidé si žádali workshopy o pěstování a chtěli naše rostliny, pořadatelé designových událostí přicházeli s nabídkou, abychom prostory vyzdobily zelení.

Velmi náročné a hektické období jsme si okořenily nápadem „kvítkové nemocnice a pohotovosti“, která se ujala takřka okamžitě. Najednou jsme byly zahlceny všemožnými problémy a dotazy, které jsme braly jako obrovský užitečný přínos. Proto jsme byly nakonec schopny napsat knihu, která se v každé větě snaží sdělit praktické informace těžko dohledatelné v knižních nebo internetových zdrojích.

Naše práce je založena na lásce ke kvítkům a snaze neustále se vzdělávat a následně učit širokou veřejnost pěstovat rostliny

úspěšně, s vlastním rozumem, vkusně a ekologicky. Do našeho portfolia patří i značka KERA, pod jejíž hlavičkou vznikají námi ručně vyráběné keramické květináče a jiné doplňky pro pěstování rostlin v bytě. Keramickým květináčům jsme také věnovaly pár řádků, protože jsme přesvědčené o jejich výhodách.

Kniha *Kvítko v bytě* vás možná překvapí svým začátkem, nechceme totiž, abyste četli víc než první kapitolu. Alespoň nějaký čas. Až se pak ke knížce vrátíte a myšlenky se vám v hlavě rozleží, budete schopni pěstovat daleko víc než jen dvacet rostlin, které tu popisujeme. Chceme, abyste se naučili pěstovat kvítka ze semen i z řízků, přidali na kvalitě péče o ty, které už doma máte, a pochopili principy rostlinné říše. Rovněž je naším cílem, abyste rozuměli pojmům, se kterými pracujeme. V tom vám může pomoci i výkladový slovníček za poslední kapitolou.

Naše kniha je určena především těm, kteří do budoucna plánují anebo už teď mají zájem zútulnit své prostory vegetací. Snažily jsme se vyhnout zaběhlým podobám knih o pěstování pokojových rostlin. Chtěly jsme, aby náš text byl čtivý, fotky náležitě vypovídající a přesné. A víte co ještě? My totiž doufáme, že při čtení nebudete postrádat smysl pro humor. Snad to pro vás nebude nuda. Protože tam, kde je nuda, ani tchyniny jazyky nerostou.

Zkrátka bychom vás rády inspirovaly, aby se péče o vaše domácí kvítka stala během na dlouhou trať. Dovolily bychom si na tomto místě zmínit jeden citát (těmi je totiž naše knížka prošpikovaná od začátku až do konce). Jak už napsal samotný Sokrates ve svém díle:

„Zalijte si tu rostlinu.“

SPOKOJENÝ ŽIVOT POKOJOVÝCH KVÍTEK

Vždy pamatujte na zdravý selský rozum: to je ta nejpodstatnější zásada pro pěstování kvítek a zdůrazňujeme ji hned na začátku.

Pokožové rostliny nežijí ve svém přirozeném prostředí, místo toho se musí snažit růst v omezeném prostoru květináče. Jsou závislé na naší péči stejně jako rybičky v akváriu. Nezažily vrtochy střídavého počasí, nutnost čerpat živiny a vodu z širokého půdního okolí, rozmanité povětrnostní podmínky ani soupeření

o pár slunečních paprsků navíc. Aby rostliny dlouho žily a my se mohli těšit z krásných zelených bytů, je třeba znát několik základních pravidel. S nimi se i laik může dostat až na takovou metu, že si sám doma vypěstuje kvítko z pecky plodu, ze semínka nebo rostlinného řízku, a někdy dokonce i z pouhého listu!

Snážte se pokaždé zamyslet, odkud rostlina pochází a jak by tohle kvítko rostlo v přírodě. Mělo by tam sucho, chladno, vlhko, hodně světla, pochází z podrostu džungle či vyšších nadmořských výšek? U tohoto začínáme a u tohoto můžeme i skončit, kdybychom chtěly. Ale my nechceme.

Rostliny rychle a citlivě reagují na změny a výkyvy svého prostředí. Všimněte si jich. Jakmile dosednete na gauč, jakmile se projdete po ložnici, mějte alespoň jedno oko v pohotovosti a pozorujte. Co takhle změny zbarvení listů, spadlé listy, suché části, zvadlé květy nebo poupata? To vše sice nemusí znamenat vůbec nic, možná ale objevíte nějaké nezvané škůdce nebo zjistíte, že kytky dva dny stojí po pás ve vodě.

*Jednou jsme se s kamarádkou
Bárou bavily, čím to je, že jsem zase
přelila další kvítko. A ona na to: „Já si
myslím, že se o ty kvítka, moc staráš.“*

Péče o rostliny by se ale neměla přehánět. Někdy ta naše kvítka vypadají nejlíp, když se jim ponechá úplně volná ruka. Jako v přírodě nebo na chodbách úřadů, kde velkoryse rostou u velikých oken neomezeny prostorem, který bez zábran vyplňují svými stonky, výhonky a listy. A to si jich třeba paní uklízečky ani nevšimají, a ony se přesto bujně rozrůstají a žijí si svým životem. Bohužel ale s námi, jak už jsme si řekli, žijí mezi několika stěnami většinou malých bytů a pak ještě mezi stěnami květináče. Abyste byli za kvítkomily, musíte počítat s pravidelnou základní péčí, jako je zalévání, hnojení či kontrola nežádoucích škůdců, a taky s péčí nárazovou, což je zastřihávání, čištění a přesazování.

Proč mít kvítka v bytě? Co je to vlastně za nápad?

Myšlenka vnášet rostliny do interiéru je opravdu velmi dávná a datuje se dlouhá staletí nazpět. V minulosti i v dnešní době si pořizujeme rostliny, aby naše byty působily útulně a my se tak mohli odstříhnout od rušného světa. Zelená barva uklidňuje a kvítka vnášejí do místnosti život. A pak je to taky koníček a velká zábava. I ti, kteří nevlastní zahradu, se s přicházejícím jarem radují a těší se, až jim jejich milované zelení spolubydlíci bohatě porostou, pokvetou, rozvoní se a jednoduše budou krásní.

Hned zkraje této knihy pro vás máme úkol! Zkuste si přečíst jen následující kapitolu. Pak knihu na pár dní nebo týdnů odložte. Chceme přece, aby se vám pěstování dostalo pod kůži. Bude to zvláštní přirovnání, ale je to, jako byste se učili jezdit na kole. Prostě nasednete, párkrát spadnete, a i přesto intuitivně přijdete na jisté zákonitosti sami. Následně už svou techniku jen zdokonalujete.

Zkuste si o vaší nové rostlině přečíst jen to, odkud pochází. Logicky se zamyslete, co z toho pro vás vyplývá. Zkuste sami kvítka sledovat a zjišťovat, co potřebuje, proč je například povadlé nebo proč stonek roste, ale nejsou na něm listy. A zpátky na kolo. Ze všeho nejdřív vám někdo musí říct, jak se to kolo ovládá. Proto čtěte, kde mají rostliny řídítka, kde šlapátka a kde se brzdí.

Základní životní procesy rostlin

Jak asi tušíte, kvítko potřebuje **vodu, světlo, vzduch a výživu**. Kombinací těchto čtyř věcí je možné zajistit přežití, a když jsou vyjmenované základní požadavky navíc ještě v rovnováze, postaráte se i o úspěšné žití. Bez nich kvítka nemůžou existovat. Bez životadárných elementů budou slabé, nedosáhnou plné barvy a tvaru listů, nepokvetou či neponesou plody.

Voda a výživa

Rostliny vodu přijímají především kořeny, kterými stoupá vzhůru do rostliny až k vrcholům listů. Minerální živiny, které voda přirozeně obsahuje, se během této cesty průběžně ukládají v každé části rostliny. Výživa je nezbytná pro vznik nových buněk, protože díky tomu kvítko roste. Minerální soli a výživové látky v rostlině zůstanou a kyslík z vody se odpaří povrchem listů do ovzduší.

Stejně jako lidský organismus je kvítko z velké části, konkrétně ze 70 %, tvořeno vodou. Voda se nachází v rostlinných buňkách, aby je hydratovala a regulovala jejich teplotu při odpařování. Především je voda ale nezbytná pro proces fotosyntézy. V přírodě se k rostlinám dostává spodní vlhkost v půdě, deštěm, nárazovým zaplavením půdy, rosou nebo vzdušnou vlhkostí. V takových podmínkách se voda k rostlině dostává pravidelně či nepravidelně, vždy s sebou nese živiny a má očekávanou teplotu. Voda ale rychle odchází, vypařuje se nebo se vsakuje do země, a hlavně je přijímána i ostatními rostlinami v okolí.

Přísun vody z okolí a naopak únik vody do okolí je velice podstatný a naprosto přirozený. Proto nejsme příznivci plastových květináčů, které podle nás rostlinu dusí. Kvítko potřebuje dýchat. I půda dýchá. Tady leze žížala, tady myš, tady kořeny druhé rostliny. V půdě je spousta vzduchu, který se ale v plastu těžko najde. Nechat v létě rostlinu zmoknout na dešti je naprosto ideální stav. Po všech stránkách je to pro kvítko úžasný zážitek – vysoká vlhkost dovolí přijímat vodu i listy, nezůstane stát v misce, propláchne se a provzdušní se zemina, odplaví se soli a látky, které jsou v substrátu navíc. Takový tropický déšť zvládnete i ve vaně, vidíte?

Prostě simulujeme, kouzlíme a snažíme se zajistit i doma přirozené podmínky různým rostlinám, které mezi sebou mají zásadní druhové odlišnosti. Proto nemůžete ke všem kvítkům přistupovat stejně, ale musíte znát jejich speciální potřeby.

Představte si tropickou rostlinu, která má původ v pralese. Bude to kvítko, které je zvyklé dostávat výživu stále. Rychlý obrat vlhkosti a rozklad organických zbytků vytváří půdu, která je chudá na živiny kvůli častému splavování deštěm, ale to rozložení uhynulých organismů nebo jejich částí je natolik intenzivní, že se humusové látky dostávají jak do půdy, tak i do ovzduší, odkud zase deštěm dopadají na zem. Kvítka pocházející z vyšších nadmořských výšek nebo oblastí s přívalem deště budou zase zvyklá na nárazovou závlahu, snesou přeschnutí a výživu nebudou potřebovat tak často.

Třeba ani nejsou schopná růst tak rychle jako tropické rostliny. Rostliny jsou přizpůsobené cyklu vody ve své domovině. Například suché prostředí bez dešťů je skvělé pro sukulenty a kaktusy. Ty mají silnější pokožku, která snižuje intenzitu vypařování na minimum. Ovšem i sukulentům začnou po několika měsících sucha docházet jejich zásoby a začnou se scvrkávat a vyčkávat nárazový déšť.

„Přírodní podmínky si vždycky nejlépe představuju, když vysévám semínka nebo klíčím pecku. Namočím je do lignohumátu a říkám si, že to je, jako by teď vypadly z květu nebo plodu do výživného humusu. Když je trochu přeliju, řeknu jim: ‚No tak co, přišly příválové deště, co se dá dělat!‘ Když je zapomenou zalít nebo peckám doplnit vodu, poznamenám, že se svět zbláznil a klimatické změny jsou v dnešní době zkrátka nevyzpytatelné. Zaliju je nebo doplním vodu a už je zase dobře. Vždycky ty simulované hříčky přírody pochopí a nic si z toho nedělají.“

Rostliny ukazují nedostatek vody různými způsoby – kalatey a maranty začnou rolovat listy, aby zmenšily plochu pro vypařování, africké kopřivy, některé druhy pepřinců a ibišky zase shazují listy, květy nebo poupata, aby snížily počet orgánů, které jsou náročné na energii a ze kte-

rych se vypařuje voda. Mnoho ostatních druhů jednoduše ztrácí elasticitu listu i řapíku a vadne. Vidíte, jak se rostliny samy projevují? Jak je fantastické je pozorovat?

Například taková strelície je velice jednoduchá na pěstování venku ve skleníku, ovšem v bytových podmínkách (ať už ji máte doma, v kanceláři nebo v restauraci) je opravdu složité udržet její listy krásné, natož abychom se dočkali květů. Kromě intenzity světla souvisí úspěšná péče se zálivkou, kdy je potřeba se s rostlinou sladit tak, abychom ji nepřelili. To by mohl být její konec. Takže vlastníkům těchto vznešených rostlin radíme, ať ji pozorují každým dnem a zalévají až tehdy, jakmile lehce klesnou listy. Teprve potom jsou strelície připravené na další zálivku.

Ale u jiných rostlin to třeba neplatí a naopak se projevují problémy s přemokřením zeminy. Dochází ke žloutnutí listů a květů, zahnívání stonku a kořenů nebo plesnivění povrchu substrátu. Někomu se to dokonce stává pořád, že rostliny přelévá. My se ovšem nedomníváme, že přelíváči dělají něco špatně, oni mají jen špatnou ruku na výběr rostlin. Víte, jak dobře by se u nich dařilo masožravkám, banánovníku, citrusům nebo kapradinám? A víte, co by měl mít každý přelívač po ruce? Drenáž!

Stále populárnější formou pěstování pokojových rostlin se stává hydroponie. Ta předchází uschnutí, přelítí, stresování rostliny, lépe zvyšuje vlhkost vzduchu a nedrží se v ní půdní škůdci. Lidé si občas myslí, že hydroponické pěstování je pěstování kvítka ve vodě. Ve skutečnosti to je ale pěstování v roztoku živných solí, což je velký rozdíl! Na téma hydroponie existuje mnoho lite-

rárních zdrojů a internetových odkazů. Doporučujeme ji těm, kteří by rádi pěstovali rostliny, ale buď na ně nemají čas, nebo v sobě doposud neobjevili pěstitelské schopnosti takové, aby se poprali s nástrahami substrátových směsí a zalévání.

Pamatujte, že vám nikdy nikdo nemůže říct, že rostlina nepotřebuje vodu. Každá se musí zalévat, jen některá častěji a některá méně často. Dokonce i kaktus uschne, když je celé léto bez vody! Zdrčte se úplně na placku, vysaje sám sebe.

Světlo

Každé kvítko potřebuje také světlo, ovšem ideální intenzita světla závisí na typu a původu rostliny. Představme si tedy naše kvítka v jejich domovině a pochopíme, které rostliny potřebují světla více a které naopak méně. Na přímém slunci se bude líbit kaktusům a sukulentům, některým druhům palem, dracénám, dále broméliím a ibiškům, které jsou ze své domoviny na plné slunce zvyklé, tudíž jsou schopné se mu plně přizpůsobit i u nás v bytě. Hrnkové rostliny určené k prodeji jsou pěstovány v zastíněných sklenících a fóliovnících. Přes zastínění sice neprochází přímé sluneční paprsky, ale i tak jsou tyto rostliny zvyklé na vysokou intenzitu světla.

V průběhu roku se vystřídají dvě kvítková období: doba vegetace a doba vegetačního klidu. Podle čeho na to rostliny přijdou? Za prvé podle prodlužování dne po jarní rovnodennosti nebo podle zkracování denního světla při té podzimní. Tomu se říká fotoperioda. Napoví jim ale i změna teplot ve dne a v noci. Jsou načasované podle slunce a vnímají jaro a léto jako příznivé období pro růst nových čás-

tí a rozmnožování. Vědí, že mají čas na tvorbu květů do letního slunovratu, a pak už tvoří semena a plody, aby se připravily na příští vegetaci. Podzim a zima je zase nutí svým omezeným slunečním svitem a nižšími teplotami k útlumu. Pár rostlin ovšem pochází z jižní polokoule. Patří k nim třeba kala, která kvete v zimě a v létě prožívá zimu. Jednoduše to má přetočené.

Evropské rostliny nebo rostliny subtropického podnebného pásu vyžadují zimování v chladnějším prostředí, které ovšem bude poskytovat dostatek světla, aby při vegetaci opět kvetly a plodily. Většina rostlin, které pěstujeme v bytě, ale náročná na střídání ročních období není, jen stále potřebují více světla i v zimě. Proto v době vegetačního klidu posuňte kvítka co nejblíže k oknům, ať za těch pár hodin, co svítí slunce, stihnou nasbírat dostatek energie.

Pravda bohužel je, že i **na nejsvětlejších a nejslunečnějších okenním parapetu ve vašem bytě nebude tolik světla jako venku ve stínu**. Domácí světelné podmínky jsou ovlivněny mnoha faktory, jako je orientace pokoje, velikost oken, úhel, pod kterým přichází světlo, zástavba okolo domu i to, v kterém podlaží bydlíte. Vliv mají i takové detaily jako bílá nebo barevná výmalba pokoje. Zrcadla nebo lesklé části nábytku zase zvyšují světelnost a v neposlední řadě – ačkoliv to někteří z vás neuslyší rádi, hraje roli i čistota oken.

Intenzita světla se měří v luxech a nepotřebujete přístroj zvaný luxmetr, abyste si změřili, kolik světla doma máte. Můžete si stáhnout mobilní aplikaci, která je relativně spolehlivá a ukazuje s určitou drobnou odchylkou stejné hodnoty jako kalibrovaný luxmetr.

